

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól.

19. szám.

IX. évfolyam.

1938. október 1.

Világ folyása.

A Bizalom október elsejei száma elkésve jelenik meg. A késés oka: a szerkesztőség meg akarta várni a nagy világkérdések eldőlését. Európa heteken át lázas feszültségben élt. Újabb európai s evvel együtt világháború fenyegetett. A feszültség szeptember 28-án, szerdán hágott telőpontjára, amikor is az angol miniszterelnök az angol képviselőházban hosszú beszédben bejelentette, hogy a békéért végzett fáradozásai nem vezettek sikerre s a háború már alig alig kerülhető el.

Az nap, mikor az angol miniszterelnök — Chamberlain — ezt a beszédet mondotta, már jóformán egész Európa fegyverben állt. Többek közt Franciaország és az óriási Angolbirodalom is mozgósította már szárazföldi és vízi erőit. Minden európai országban izgalom, aggodás, félelem és kétségbeesés ülte meg a lelket. A civil lakosság sok helyen légvédelmi gyakorlatokat folytatott, gázálcokat próbált s a veszélyes fekvésű városokból elmenekült.

Chamberlain angol miniszterelnök beszéde közben érkezett a hír, hogy Hitler Adolf, a német nép vezére és kancellárja, négy hatalmi értekezletre hívja őt másnapra Münchenbe, Németországba. Chamberlain angol miniszterelnök abbahagyta beszámoló beszédét s az egész gyülekezet éljenzése közepette bejelentette, hogy elfogadja a másnapra szóló meghívást. Ekkor már rövid időn belül harmadszor szállott repülőgépbbe a hetven éves öreg úr, hogy fáradságot és veszélyt nem kímélve, minden erejét latba vesse a béke megtartásáért.

Másnap, szeptember 29-én, — sárkányölő szent Mihály napján — csakugyan összejöttek Münchenben a négy nagyhatalom: Anglia, Franciaország, Olaszország és Németország képviselőiben, Dala-

dier francia miniszterelnök, Chamberlain angol miniszterelnök, Mussolini olasz és Hitler a német nép vezére. Az egyezményt megkötötték, a háborús veszély elmúlt. Európa egy újabb pokoltól menekült meg. Zokogó hála hullámmzott végig rajta.

Mi magyarok azonban még nem nyugodtunk meg.

A háborús veszély úgy keletkezett, hogy az 1918-ban alapított Csehszlovák birodalomban 3 1/2 millió német lakott. Ezeket a németeket a csehek elnyomták. A nagy német birodalom azt kívánta, hogy a Csehországhoz tartozó területek csatoltasának Németországhoz.

A müncheni egyezmény teljesíti Németország kívánságát. Október 1-től kezdve a csehek darabonként nap-nap után adják át a német csapatoknak a németlakta területeket, az ú. n. Szudéta országokat. Ezen kívül más területeken népszavazás dönt a felől, hogy a lakosság Német vagy Csehországhoz akar-e tartozni? A harmadik fajta terület sorsa felől nemzetközi bizottság dönt.

A lengyelek e napokban birtokba vették Csehországnak azokat a területeit, amelyeken lengyelek laknak. Így a megmaradt Csehország egészen kicsiny lesz. A magyar igények felől azonban csak három hónapon belül fognak a nagyhatalmak dönteni.

Így ma minden magyar ember lelkét két érzés járja át: a hála és az öröm a felett, hogy a vérontás veszélye elmúlt és béke van, az imádság azért, hogy jogos igényeink minél előbb kielégíttessenek s visszakapjuk Csehországtól elszakított magyar területeinket.

Hatszáz kilométert gyalogolt egy favágó, hogy felfedezze operaénekesnek. Szenzációs módon fedeztek fel Varsóban egy új, csodálatos

tehetségű énekest. Éppen felvételi verseny volt az opera stúdiójában, mikor hirtelen felpattant az ajtó és a küszöbön egy rongyos, csavargókinézésű fiatalember jelent meg. A szolgák még onnan is vissza akarták húzni, de ő kiszakította magát kezükből és szenvedélyesen kiáltotta:

— Énekelnem kell itt! Hatszáz kilométert gyalogoltam, hogy meghallgassanak!...

Azzal berohant a terembe és mielőtt a jelenlők felocsudhattak volna meglepetésükből, énekelni kezdett. Az előkelő bírálóbizottság az első hangok után néma csendben, ámulva hallgatta a rongyos énekest és mikor énekét befejezte, frenetikus tapsba tört ki.

A csavargó játszi könnyedséggel vágta ki a magas cét és hangja oly tiszta és üde, hogy az opera igazgatósága szerint két évi kiképzés után a világ legjobb tenoristája lesz.

Jaciownak hívják a szenvedélyes énekest és egyszerű favágó volt a Keleti-Kárpátokban. Ezelőtt három héttel határozta el, hogy felmegy a lengyel fővárosba és bemutatkozik az operába. Pénze nem volt és a hatszázhusz kilométernyi utat gyalog tette meg. Szabad ég alatt hált és abból élt, amit jószívű emberek adtak néki útközben.

Most már természetesen végetért a nyomorúsága és az opera igazgatósága gondoskodik kiképzetéséről.

Jobbra vagy balra hajtson az európai autós. A közlekedés iránya az európai országokban különböző. Angliában, Finnországban, Portugáliában, Csehszlovákiában és Magyarországon a gépjárművek, lófogatú kocsik balra hajtának és az úttest jobboldalán előznek, míg a többi európai államban jobbra kell hajtani és a baloldalon kell előzni. A balra vagy jobbrahajtás kérdését már évek óta vizsgálják, tanulmányozzák, a problémának már terjedelmes irodalma van. Ez a kérdés idegenforgalmi szempontból is rendkívül fontos és ott szerepel valamennyi idegenforgalmi, turisztikai és útügyi kongresszus tárgyalásának programjában.

Most a német kormány elrendelte, hogy a volt Ausztria területén is szeptember 19-től kezdve az eddigi balirányú hajtás helyett — jobb irányban kell hajtani. A német kormány intézkedései közelről érintik a magyar közlekedés ügyét, mert körülöttünk most már — Csehszlovákiát kivéve — valamennyi országban jobbra kell hajtani. A Magyar Touring Club most értesítést kapott arról, hogy skandináv szakferfiak mozgalmat indítottak, hogy a jövőben egész Európában balra hajtssanak. A mozgalom vezetői szerint a balirányú hajtás sokkal előnyösebb. Követelik, hogy a hajtási irány kérdését az államok gyorsan rendezzék, mert hisz az autós a legfontosabb idegenforgalmi elem és Európa idegenforgalmi érdeke azt kívánja, hogy Európa testén egyöntetű legyen a közlekedés rendje.

Kirchknopf Ernő ny. főkonzul, a Magyar Touring Club főtitkára, a skandináv mozgalommal kapcsolatban kijelentette, hogy a skandináv mozgalmat Magyarországnak támogatnia kellene, mert ha

a mozgalomnak sikere lesz, akkor Magyarországnak sem kell bevezetnie a jobboldali hajtási irányt, melynek bevezetése különösen a városokban hatalmas kiadást jelentene. Megszabadulhatnánk tehát egy sokmilliós állami vagy városi kiadási tételtől.

A pápa magyar kenyeret eszik. Az egyik gabonavásárló cég megbízottja Kondoroson három vagon búzát vásárolt. A búzát különös gondnal vizsgálták meg, mielőtt megvették és amikor ennek oka felől megkérdezték a vásárlókat, azt a felvilágosítást kapták, hogy a búzát a Vatikánváros részére vették. Tehát a Pápa Öszentsége és a Vatikán lakói nemsokára magyar kenyeret fognak enni.

Már a kilencedik olajkutat furják Liszpen. A lispei olajmezők bősége minden reményt felülmul. Eredetileg 28 négyzetkilométer területre becsülték az olajmezők kiterjedését. A munkálatok előrehaladtával kiderült, hogy a Dunántúlon olaj található. Liszpen már a kilencedik kutat furják és a jelenlegi termelés napi 15 vagon, ami körülbelül egyharmad része az ország teljes olajfogyasztásának.

Hasznos tudnivalók.

Must eltartása édesen. Tiszta, szagmentes edénybe öntsük az aznap szüretelt szőlő mustját, azután vegyük ki a mustnak egytizedét és ahhoz adjunk egy kevés szalicilt. Az így összekevert mustot zománcosedényben felforraltjuk, majd visszöntjük az edénybe és ha nem lenne tele musttal, felöntjük s végül az edényt jól ledugaszoljuk. Csak akkor nyitjuk ki, amikor kivenni akarunk belőle, de utána jól ledugaszoljuk. Ha a mustot hidegebb, de fagymentes helyen tartjuk, akkor eltartható egészen a másik szüretig is. Sok szalicilt nem szabad tennünk, mert a szalicil az ember egészségére ártalmas. A mustot még eltarthatjuk úgyis, ha a friss és még erjedésnek indult mustot csakis gyöngyözésig melegítjük fel és azután jól zárható edénybe öntjük és hűvös helyen tartjuk. Ebben az esetben a must tavaszig, amíg a melegebb idők be nem következnek, igen jól eláll.

Kell-e mesterlevél annak, aki már volt önálló. Sok vitára adott alkalmat az új ipartörvénynek a szerzett jogokra vonatkozó rendelkezése. Az egyik tábor azt vitatta, hogy bármikor volt valaki önálló, mesterlevélre új iparigazolvány kiváltásakor szüksége nincs. A másik oldal pedig azt állította, hogy csak azoknak van meg a „szerzett joguk,” akik a törvény életbelépésekor, vagyis 1936. július 14-én önállóan gyakorolták iparukat, akik pedig ez időpont előtt abbahagyták az iparüzést, új iparigazolvány váltásakor kötelesek mestervizsgát tenni.

Az iparügyi miniszter 21.351—1938. Ip. M. számú rendeletével ezt az utóbbi álláspontot fogadta el, kimondván, hogy „mindenki, aki az új ipartörvény életbelépésekor iparát nem gyakorolta, később az iparigazolvány megszerzésekor a mestervizsgát letételét tartozik igazolni. Az eltérő

értelmezés miatt körendeletet intéztem valamennyi másodfokú iparhatósághoz, amelyben a tévesen kiadott iparjogosítványokra úgy rendelkeztem, hogy a szabálytalanul iparjogosítványt nyert iparosok a mestervizsgálat letételét igazolni tartoznak, különben iparjogosítványukat vissza kell vonni. Egészen kivételes esetekre kilátásba helyeztem a mestervizsgálat alól való felmentést, amelynek jogát azonban magamnak fenntartom.“

A kisiparosság és a vegyeskereskedők.
A nagykátai ipartestület felterjesztéssel fordult az iparügyi miniszterhez és kérte, hogy a vegyeskereskedőket tiltsák el a kész iparcikkek árusításától, ha a községben olyan iparcikket gyártó iparos van. Ezt az elvet hirdettük mi is. A nagykátai ipartestület kérelmét az iparügyi minisztérium véleményezés végett visszaadta a budapesti kereskedelmi és iparkamarának, amely „naív elgondolásnak“ minősítette a nagykátai iparosok kérelmét. Az iparügyi miniszter még nem döntött ebben a kérdésben, de feltétlenül figyelembe kell vennie, amikor rendezik az iparosok és kereskedők iparjogi ügyeit. Mert a vegyeskereskedőknek és az egyéb boltoknak és szövetkezeteknek a kész iparcikkek árusításától való eltiltása sokkal többet javít a kisiparosság sorsán, mint a zártszám-rendszer bevezetése.

Falmintázó gumihengerek készítése nem tartozik a képesítés igazolásához kötött iparok közé. Így annak iparszerű előállításához szükséges iparigazolvány a képesítés igazolása nélkül is elnyerhető.

Goethéről.

Goethe a németek és az egész világ nagy költője volt. 1749. augusztus 28-án született a Majna parti Frankfurtban, Szászországban, hol édesapja jómódú jóhírű ügyvéd lévén, fiát is ügyvédnek szánta. Az ifjúban már korán fellebbant a szabadság végtelen szeretete. Ezért, miután apja óhaja szerint, az ügyvédi vizsgákat letette, utazásba fogott. Lelkében rég letűnt korszak eleven visszhangja csengett. Ennek akart határozott nyomára jönni. Abban a művészi légkörben találta meg a maga elemét, mit az olasz mesterek fejlesztettek ki leginkább az újra elővarázsolt régi görög-latin-műveltséggel. Goethe az utazásai folyamán a világ egyik legérdekesebb tanulmány útját írta le. Ezt az útját nevezzük bátran a szellemi oknyomozó útjának. Mert Goethe tényleg nyomozott, noha jóval fennköltebb okból és sokkal nagyvonalúbb módon, mint ahogy rendszeren hajlamosak vagyunk a „nyomozás“ szó alatt valami szabadkutatást elképzelni. Goethe azt nyomozta, hogy az igazság, szépség és jóság hol található fel leginkább, mert azt akarta, hogy e három mély nyomot hagyjon lelkében. Hol szabadabban lélekezett, hol lelke szabadabb légkört szívott magába, ott időzött a legszívesebben és a legtovább. Goethe világhírű színdarabja a Faust címet viseli, mert fő hőse dr. Faust Henrik egyetemi tanár, a freiburgi főis-

kolán. Semelyik művében sem foglalkozik a jó és a gonosz erők ennyire megszemélyesített alakjaival, mint ebben a színművében.

Mindenkinek ajánlhatjuk, aki Goethe fejlődési útját meg akarja ismerni s egyúttal a jó és rossz kérdéseivel foglalkozni akar, hogy a Fauszt elolvassa.

Betelt a pilótajelöltek létszáma.

A Légügyi Hivatal közli:

Az elmúlt hetekben a Légügyi Hivatal felhívást bocsátott ki, amelyben felszólította a magyar ifjúságot repülőképzésre való jelentkezésre. A felhívás nyomán a magyar ifjúság — megértve a kor szavát — tömegesen jelentkezett kiképzésre.

A jelentkezési határidő 1938. augusztus 16-ika volt.

Eddig az időpontig a jelentkezők száma oly nagy volt, hogy közülük a megfelelő ifjakat a Légügyi Hivatal bőségesen kiválaszthatta és a felvehető létszámát már be is töltötte.

Tekintettel arra, hogy a felvehető létszáma korlátozott és ezt túllépni nem lehet, viszont a Légügyi Hivatalhoz még a jelentkezési határidő letelte után is futnak be kérvények és érdeklődések, a Légügyi Hivatal ezen az úton hívja fel a magyar társadalom figyelmét arra, hogy miután a felvehető létszáma betelt, a benyújtott kérvényeket már nem veheti figyelembe s így azok benyújtása már céltalan.

A már benyújtott kérvényeket a Légügyi Hivatal mind el fogja intézni oly módon, hogy a felvételre már tekintetbe nem jövő ifjak okmányait a kérvényezőnek postán visszaadja.

Tekintettel arra, hogy a már benyújtott kérvények elintézéséhez bizonyos időre van szükség, felhívják a kérvényezőket, hogy kérvényük érdemi elintézését türelemmel várják be, mert az elintézésről értesítést fognak kapni. Felesleges tehát személyesen vagy írásban érdeklődni a kérvény sorsa felől a Légügyi Hivatalnál.

Egy elhibázott élet!

(Elbeszélés.)

Eljött a vizsgák napja, megtörtént az évzáró ünnepély is. Az iskolákban megkezdődtek a vakációk, nyár volt, meleg nyárelő.

Gyuszi aki éppen most fejezte be a polgári iskola negyedik osztályát, összehívta iskolatársait az iskola kapuban és megbeszélte velük, hogy a jövőhéten június 15-én este fognak egyet mulatni, hogy megmutassák azt, hogy már méltók a legény címre. Kollegái örömmel fogadták indítványát és „éljen Simák“ kiáltással erősítették meg. A Simák névre hallgatott, mert az iskolában adták ezt a nevet Gyuszinak. Ő volt kollegái közt a legidősebb, tizenhatéves mult, de alakja tizenkilenc, húsz évre vallott, a többi iskolatársai is hasonló korú és növésű fiúk voltak.

Gyuszi, édesanyját még kiskorában elvesztette, édesapja élt, szorgalmas, becsületos, jónevű iparos

volt, ki azt akarta, hogy egyetlen fia majd kitanulja az ipart és átveszi az ő helyét. Nem voltak éppen szegény sorban, volt egy szép kis házuk kerttel, az ipar is jól ment. Gyuszinak nem kellett volna sokat tanulni, mert már évekkal előbb, mielőtt iskolába járt, már akkor kezdett dolgoztatni apja mellett.

Akkor tornyosultak csak sötét fellegek házuk fölé, amikor apja megtudta azt, hogy Gyuszi nem akar iparos lenni, hanem tovább akar tanulni. Méghozzá színi iskolába nagyon vágyódott, színész akart lenni. Hangja és játéka volt hozzá, azt már bebizonyította az iskolában tartott több műkedvelő előadáson. Akkor érlelődött meg benne az a gondolat, hogy ő más pályát választ és nem fog a háromlábú cipész széken görnyedni reggeltől estig. Még fiatal és szabadon akarja élvezni az élet nyújtotta örömeit. Hiába volt apja és rokonai lebeszélése, nem hallgatott rájuk.

A döntést, hogy mehet-e színi akadémiaira, vagy sem, azt az őszre hagyták, amire az iskolák újra megnyílnak. Addig is, hogy apját megnyugtassa, leült és szorgalmasan dolgozott odahaza apja mellett.

Eljött a június 15-ike, Gyuszinak volt pár pengő megtakarított pénze, este felöltözött és hóna alá fogta hegedűjét, elindult a megbeszélthelyre, ahol kollegái már várták, szintén hangszerekkel. Várták öten fiúk, akik örömmel üdvözölték Gyuszit. Elindultak mindannyian egyik nem messze lakó volt osztályfőnök tanáruk lakása felé. Az ablak alatt megállva szépen halkán rázendítettek, hegedűvel és ének kísérettel egy régi diák nótára: Ballag már a vén diák... stb. A tanár úr ablakot nyitott, megköszönte a fiúknak figyelmességüket és elbúcsúztak. Már tizenegy óra felé járt az idő, de elmentek néhány leány ismerősük ablaka alá is, néhány nótát elhúztak és utána betértek egy kis külvárosi korcsmába, ahol elkezdtek mohón inni a mérges és káros hasznú italból, ami a még fiatal szervezetnek hamar megártott. Megoldódott a nyelvük, panaszkodtak egymásnak. Találgatták a jövőt és biztatták egymást arra, ami fiatal, még éretlen fantáziájuk elképzelt a jövő álmaiból. Gyuszit is biztatták, hogy csak menjen színésznek, milyen szép lesz ha hallják és olvassák nevét egy iskolatársuknak majd a Színházi Életben és más újságokban, hogy egy kisvárosból került ki... stb. stb. Gyuszi még szülőbambán is énekelt néhány dalt, amit nagy taps és néhány liter bor követett még. Már bizony jól elmúlt éjfél is, kettő felé járt az idő, amikor a bortól és cigaretta füsttől kábultan felkészülődtek és kitámolyogtak a friss éjjeli levegőre. Elkísérték Gyuszit hazáig és a többi fiúk is elmentek hazafelé.

Másnap este összejöttek egyik idősebb barátjuk lakásán és ott folytatták a mulatozást. Így történt ez majdnem minden este, megkezdődött Gyuszi előtt az első lépés a lejtőn. A cserkész parancsnoknak is tudomására jutott Gyuszi és társainak züllött viselkedése, figyelmeztette is őket, de, hogy nem használt, kicsapták őket a cserkész csapatból. Gyuszi ezzel sem törődött, csak tovább.

Édesapja csak később tudta meg fia viselkedését, megdorgálta, de hiába volt. Hogy honnat és miből került erre pénze, azt nem tudta elgondolni, mert ami pár fillért hetenként kapott tőle, az bizony semmi ahhoz képest, amit hallott felőle mit költ. Az erre vonatkozó kérdésekre nem válaszolt. Nincs olyan titok és olyan bűn, ami ki nem tudódik idővel. Így tudódott ki pár hónap elmúltával, hogy miből tellet Gyuszinak és társainak is a mulatozásra. Bűnös utakon jutottak pénzhez, mert már annyira megkívánta szervezete az italt, szenvedéllyé vált és nem tudta nélkülözni. Így történt, hogy a színiakadémia helyett a törvényszékre került. Gyuszit és társait, akik még fiatalok voltak felmentették, de néhány idősebb barátját eltölték. Itt aztán befejeződött Gyuszinak szépen indult karrierje.

* * *

A történetek után Gyuszi még pár hónapig dolgozott apjának és elhatározta, hogy kitanulja a mesterséget. De ahogy kint a virág és mező ébredni kezdett, a tavasz ismét más elhatározásra, más vágyakat ébresztett benne. Nyugtalan kalandokra vágyó vére hajtotta valami után, de ő maga sem tudta mi után.

A következő év tavaszán egy este szépen összecsomagolt minden legszükségesebb holmiját, pár pengő megtakarított pénzét magához véve kezébe vette a vándorbotot és az esti vonattal Budapestre utazott, oda ahova már régen vágyódott. Másnap reggel apja csak egy levelet talált fia szobájában, amiben tudatja vele, hogy ne haragudjon, de nem bír itt maradni, elmegy, de ne keressék. Majd ha jobb sorban lesz, akkor tudatja hollétét. Apja mérges volt, de fájt is a szíve fia után, akiben bizott öregségére és így hagyta el házáat. Itt maradt két leánykájával a tizennyolc éves Margittal és a tizenhárom éves kis Bözsikével. Gondolta, csak hadd tudja meg, hogy milyen íze van annak a kenyérnek, amit majd neki kell megkeresni. Ilyen gondolatokkal kezdte vigasztalni és felejteti elveszett fiát.

* * *

A hordárok és rikkancok hangos kiabálása közben befutott a reggeli vonat 7:51-kor a Keleti pályaudvar üvegtető csarnoka alá. A vonat megállt, az utasok özönlöttek a kijárat felé. Csomagokkal megrakva vidékiek legtöbbször Dunántúlról és a sok munkás Pestkörnyékről, akik bejárnak dolgozni.

Az utasok közt ott szorongatja kis táskáját Gyuszi is, amibe holmiját csomagolta. Tekintget jobbra, balra, nem tudja merre menjen, tudatlan volt. Halad a tömeg után ő is a kijárat felé. Amint így lépked bizonytalanul, egyszer csak lába alatt valami puha félét érez. Letekint, hát valami négyzetes fekete dolgot lát. Félve körülnéz és gyorsan lehajol érte, egy pénztárca volt. Gyorsan kabátja belső zsebébe rejtja és megy tovább, nem vették észre. Már most nem is tudja merre megy, gondolata a zsebében lévő tárcán van. Mi lehet

benne, talán sok pénz? Hisz akkor könnyen élhet Pesten. A pályaudvari vámhoz ér, kérdik, mi van a bőröndben és bemondja, hogy ruhaneműje. M lehet tovább, hangzik a vámőr válasza. Indul kifelé a nagy csarnokból.

Kint égtelen, az ő fülének szokatlan lárma hangzik a nagyvárosi káoszban. Villamos csengők, autók túlkönlése és robogásától zajos a pályaudvar környéke. Gyuszi kissé megdöbben, hogy most merre is induljon? Eszébe jutott, amiről olyan sokat hallott, a városliget. Gyorsan, minden gondolkodás nélkül, feltöri magát egy sok utassal megrakott villamosra, amelynek elején a tábla van „Városliget.” Csak a perronon kapott helyet, ott állott meg, elindultak, be a városba. Jó félórai út után kiértek a ligetbe. Gyuszi kiszállt és körülnézve elindult a városligeti tó felé. Nagyon tetszett neki minden, hogy olyan rend és tisztaság van az utakon. Szép sorjában padok az út mellett. A parkmunkások után hosszú gumicső kigyózott, éppen a reggeli locsolást végezték. Jól esett Gyuszinak is ez a friss levegő és csend az éjszakai utazás és a nagyvárosi lárma után. Leült egy közeli félreeső padra elgondolkozva. Kis táskájából szalonnát és kenyeret szedett elő, falatozni kezdett. Eszébe jutott a tárca, ami a kabátja belső zsebében pihent. Megnézte. Talált benne százhatvan pengőt, iratokat és néhány levelet. Volt benne egy munkakönyv is, Horváth Béla névre kiállítva, pincér, húsz éves, szombathelyi születésű és lakos, mellette a személyleírás, ami éppen reá illett Gyuszira. Nagyon dobant a szíve és mindjárt arra gondolt, hogy ezt föl fogja használni magának, hisz úgysem hozott magával semmiféle iratot. A leveleket eltépte és a közeli szemégyűjtő kosárba dobta.

Neki indult újra a városnak, hogy munkát keressen. Van most már igazolványa is és pénze is. Egy, a közelben posztoló rendőrtől megkérdezte, hogy merre kell menni a munkaközvetítőbe. A rendőr megmagyarázta az utat és hogy melyik számú villamossal menjen. Gyuszi követte az utasítást és nemsoká idő múlva már a József utcai munkaközvetítőn volt. Bemondta, hogy mit akar, kapott egy szelvényt és várt. Tavasz volt, a vendéglők és kerthelyiségek most nyíltak meg. Alig egy órai várakozás után kiáltják: egy fiatal pincért keresnek Budára egy kerthelyiségbe. Gyuszi jelentkezett, beadta a szelvényt és megkapta a pontos címet, ahová azonnal el is indult. Az örömtől tüzelve, hogy minden milyen szépen megy, sietett kiérni Budára. A főnök nagyon jóindulatú és barátságos ember volt, már várta, mert segítségre volt szüksége. Gyuszi hamar megtetszett a családnak, hisz elég csinos fiú volt, ifjúsága teljében, szőke hullámos hajjal, ügyes, bátor tekintetével.

Még aznap bevásárolt magának egy öltöny fekete elegáns ruhát és egyéb apró szükséges holmit. Este már felszolgált, zárás után pedig fáradtan tért kis lakoszobájába. Hiszen elég sok dolog történt vele az elmúlt napon. Eszébe jutott a pénztárcának tulajdonosa is, ki most pénz és

állás nélkül szomorkodhat Pesten. De hamar elűzte ezt a gondolatot és azt vette, hogy ez a sors keze, amely őtet vezetni akarja, ez így volt megrendezve. Lefeküdt és hamar mély álomba merült. Álmában otthon járt a szülői házban, látta édesapját és testvéreit őtána szomorkodni.

* * *

Két hosszú év telt el azóta, hogy Gyuszi megszökött az apai háztól és belevetette magát a nagyváros zűrzavaros életébe.

Először nehezen szokta meg a munkát, a sok éjjelezést, de pár hónap múlva úgy ment nála, mintha tanulta volna. A főnöke meg volt elégedve szorgalmával és ügyességével. Első évben szépen takarított meg pénzt is fizetéséből, ami aránylag elég jó volt.

De a második évben bizony az ő szívébe is belelőtt Amor a fényes nyilvesszőjével. Megismerkedett a szomszédban lévő trafikos Sarolta nevű tizenkilenc éves szép barna leányával és halálosan beleszeretett, mert a leány is viszonzta látszólag szerelmét. Nem sokáig tartott boldogságuk, mert Lottit szülei egy gazdag kereskedőhöz adták férjhez. Így Gyuszi ott maradt csalódottan egyedül, nagy bánatával a kis budai vendéglő árnyas kert-helyiségében.

Amióta Lotti férjhez ment, Gyuszi egy ideig búskomor lett, majd pedig, hogy feledje nagy bánatát, elkezdett mulatni, ami pedig már két éve lesz, hogy abba hagyott. Este zárás után sorra járta a pesti éjjeli mulatókat. Sokszor reggel nem is tudott felkelni és munkáját végezni az átdorbézolt éjszaka után. Fogyott a kis megtakarított pénze is. Bekövetkezett az ősz, hullott a fákról a levél. Gyuszi egy kézitáskával, benne holmija, zsebében pedig a munkakönyve, kábultan bandukolt Budáról be Pestre. Amikor a Lánchídon jött, vágyakozva nézte a habzó szürke víztömeget, gondolta, hogy milyen megkönnyebbülést lehetne hullámai alatt találni. Állás nélkül volt, mert züllött viselkedése miatt elbocsátották állásából, hasznavehetetlen lett. Ezideig nem is igen gondolt édesapjára, míg jó sorban volt, habár azt ígérte, hogy ír neki, ha jobb sorban lesz. Most, amikor ismét az utcára került, jutott eszébe, hogy talán nem jól cselekedett, mikor elhagyta a szülői házat. De már most szégyelte apjának a bocsánatát kérni. Inkább jöjjön, aminek jönnie kell.

Hiába róttá a pesti utcákat reggeltől estig, bizony nem kínálkozott sehol állás. Este az egyik parkban a padon ülve, szép városi bundájába burkolózva nézte a munkásokat, akik takarították halomra a sok lehullott sárga falevelet. Gondolkozott sokat az elhibázott élete fölött, de már azt hitte, hogy nincs semmi reménye az életben. Öngyilkossági gondolatok motoszkáltak zavaros agyában. Az egyik cigaretta után szívtá a másikat, idegesen. Egy rendőr közelített és látva elkeseredett ideges viselkedését, igazolásra szólította. Gyuszi átadta munkakönyvét. A rendőr rendben találta és visszaadta, de felszólította, hogy menjen valahova máshová aludni, ne itt a padon aludjon,

mert bizony már ilyenkor október végén hűvösek az éjszakák. Jóindulatúlag beszélt, mert látta, hogy rendes iparos, aki most állás nélkül van.

Gyuszi megfogadta a rendőr tanácsát és elment egy közeli kis vendéglőbe. Volt még pár pengője és vacsorát kért, közben egy pohár bort is megivott.

Az egyik sarokasztalnál munkás külsejű fiatal emberek ültek, két leány társaságában és mulattak, énekeltek. A zongorista valami tangót játszott az elkínzott és lehangolt zongorán. A kis társaság, ahogy Gyuszit megpillantotta, gondolva „jó Pali“ lesz, meghívták asztalukhoz, amit Gyuszi mitsem sejtve el is fogadott. Legalább addig is nem kínozzák szomorú gondolatai, átült és beszédbe elegyedett velük. Elpanaszolta sorsát, hogy állás nélkül van és nem is mutatkozik számára lehetőség a keresetre.

Új barátai megvigasztalták, hogy ők majd szereznek neki munkát. Tartson velük ma éjjel, mert ők éjjeli munkán dolgoznak, nem is kell neki fárasztó munkát végeznie, csak velük megy. Gyuszi elfogadta az ajánlatot, örült is, hogyha ez így megy akkor még nincs minden reménye elveszve. Azt nem is sejtette, hogy miféle emberek „új barátai“ akik éjjel mennek dolgozni. Lakást is ajánlottak neki, ott ahol ők laktak. Itt a házban Gyuszi a kis holmiját ott is hagyta.

Visszatértek a társasághoz és tovább mulattak. Elmúlt éjfél is amikor egy óra után felkészültek és elmentek együtt a megbeszélthelyre. Közben a leányok is „haza tértek“ szállásukra és le is zárt a kis vendéglő. Csendes és kihalt volt a kis külvárosi utca, csak a főbb utakról hallatszott néha még az utolsó villamosok csengetése és az autók túlkönlése. Azt senkisémm hallotta, és senkisémm látta, hogy a városon kívül egy elhagyott helyen egy szegény elhagyott fiatal embert leütöttek és elvitték szép ruháját és kevés értéktárgyát az „új barátok.“

* * *

Elérkezett a hosszú unalmas hideg tél egyik dunántúli kis városkában is. De egyben beköszönlött a szegénység és nyomorúság egy szegény megöregedett cipész mester szerény hajlékába is. Kint havazott erősen, az emberek és asszonyok kis kézi lámpással kezükben igyekeztek a templomba hajnali misére, advent volt.

Az öreg Sebestyén József, Gyuszi édesapja, gondoktól és bánattól megtörtén jött be, egyszobás szűk lakásukba, ahol kisebbik leányával a már tizenöt éves Bözsikével lakott. Kint járt az udvaron, a sok leesett havat takarította el az útból. Szomorúan ült le munkasztala mellé, hogy megkezdje napi kis munkáját.

Ősszel jöttek a csapások egymás után. A nagyobbik leányát elragadta a halál tőle, tüdőgyulladásban halt meg. Azután elhantolták szeretett leányát, rövid pár hét múlva megütöttek a dobot kis házuk udvarán. Elárverezték a házat, melyet oly nagy szorgalommal rakott össze, hogy gyermekeinek legyen otthonuk. Sok volt az adós-

ság, az ipar nem ment. Beteg leányára is sokat költött. Így jutott nyomorba a pár év előtt még neves iparos család.

Sokat gondolt elveszett egyetlen fiára is, szeretne volna ha idehaza lenne ezen csapások alatt. Nem tudott nyugodtan már dolgozni sem. Imádkozott és kérte a jó Istent, hogy vegye le róla ezen csapások terhét. Miért bünteti őtet ennyire az Isten, hisz nem bántott soha senkit életében még egy rossz szóval sem.

A kis kályhát megrakta fával és nekifogott dolgozni. Kislánya, aki már elvégezte a háziasszonyi teendőket, elkészítette a reggelit édes apjának és nekifogott a házi munkának. Nemsokára elállt a hóesés és kisütött a nap a felhők közül.

Kopognak az ajtón, Bözsike szalad kinyitni. A levélhordó jött, nagy táskájából egy levelet vett ki. Az öreg Sebestyén bámult, hogy honnét jön levél neki, hisz senkivel sem levelezett már hosszú évek óta. Bözsike átveszi a levelet és távozik a levélhordó. Bözsike fennhangon olvassa a feladó címét apjának, Feladó: Sebestyén Gyula Budapest Rókus-kórház. Édesapám Gyuszi írt levelet. És átadja apjának. Az öreg Sebestyén felteszi régi divatú szemüvegét és olvassa a fia levelét. Bözsike apja vállára hajolva ő is olvassa. Az apának megtelik könnyel a szeme és akadozva tudja csak olvasni a visszafojtott zokogástól.

(Folyt. köv.)

Véletlen, — Sors, — Kegyelem.

A test és a szellem között él a lélek.* A test révén kapott benyomásai múlóak, s csak addig tartanak, míg a testi érzékszervek a külvilág felé nyitva vannak. Szemem a rózsaszínét csak addig érzékeli, míg a rózsaszín elöttem van s míg szemem nyitva van. A benyomás, érzet vagy érzéklet keletkezéséhez úgy a külvilágban lévő tárgy, mint a testi szerv *jelenléte* is szükséges. Amit azonban szellememmel a rózsáról igazságként megtudtam, a jelennel nem múlik el s igazságában semmiképpen sem függ tőlem. Igaz volna akkor is, ha a rózsaszín sosem került volna elémm. Szellemünk azért juthat el megismerésekhez, mert megismeréseink alapja az az összefüggés, amely fennáll lelkünk és a benne, — múló testiségünkől függetlenül — megnyilatkozó világtartalom között. Nem lényeges, hogy ami megnyilatkozik előttünk, maga is maradandó-e, hanem, hogy megnyilatkozásánál *ne* a lélek múló testi alapja, hanem maradandósága érvényesüljön. A lélek maradandóságára abban a pillanatban figyelünk fel, amikor olyan élményekre eszmélünk, amiknek a mulandóság nem szab határt. Az sem lényeges, hogy ezek az élmények a testi szervezet múló folyamatainak kerestül válnak tudatosakká, hanem, hogy van valami ezekben az élményekben, ami a lélekben él ugyan, de a maga igazságában az érzékelés múló folyamataitól független. A lélek egyensúlyt

* Lásd a Bizalom utolsó számaiban: „Az ember mi-volta,“ — „Test, lélek és szellem“ című közleményeket.

tart fenn a test és a szellem között, — azaz a jelen és a maradandóság között áll. Közvetít is e kettő között. A jelent megőrzi az emlékezés számára. Ezzel megóvja az elmuiástól és szellemének maradandóságába veszi fél. A mulandóra is rányomja a maradandóság bélyegét, amennyiben élete folyamán önmaga a múltó ingereknek adja át magát, hanem önmaga elhatározásából válogat a dolgokban és cselekvéseivel beléjük viszi saját mivoltát. A lélek az emlékezéssel megőrzi a tegnapot, cselekvéseivel pedig előkészíti a holnapot.

* * *

Ha emlékezésem nem tudná megtartani a rózsza piros színét, lelkemnek azt újra és újra érzékelnie kellene, hogy tudatom lehessen róla. Ami a külső benyomás kapcsán visszamarad a lélek őrizetében: a külső benyomástól függetlenül újra képzetté válhatik. Ezzel a képességgel a lélek a külvilágból úgy alkot sajátos belső világot, hogy ezt az emlékezés részére megtartja s a később nyert benyomásoktól függetlenül a maga sajátos életének elemévé teszi. A külvilág múltó benyomásai maradandó hatást váltanak ki a lélekből.

Amde a cselekvés is maradandóvá válik, ha már egyszer belevittük a külvilágba. Ha levágtam egy ágat a fáról, akkor lelkem révén olyas valami történt, ami a külvilág eseményeinek folyását teljesen megváltoztatja. Az ággal egészen más valami történik, ha nem avatkozom bele cselekvéssel a dolgok menetébe. A hatásoknak egész sorát hívtam életre. Ha én nem vagyok, azok sem lennének. Amit *ma* tettem, *holnap* is megvan. A tett maradandóvá teszi, mint ahogy az emlékező képesség is maradandóvá teszi a tegnapi benyomásait a lélek számára.

A tettnek ez a maradandósága nem vezet azonban a közönséges tudatban olyan fajta képzet-hez, amelyet az emlékezőtehetségről és az észlelésről származó élmény maradandóságáról alkotunk. De vajjon „énünk” tetteink által nincsen-e ép úgy kapcsolatban a világban bekövetkezett változásokkal, mint a benyomásokból származó emlékezéssel? Az „én” az új benyomásokat aszerint ítéli meg, hogy ilyen vagy olyan emléke van-e vagy nincs? De más és más lesz énünknek kapcsolata a világgal is aszerint, hogy az egyik vagy a másik tettet végezzük-e el? Például az, hogy ebbe a kapcsolatba belekerülnek bizonyos elemek, azon múlt, hogy tettemmel valakire behatással voltam. S ebben a kapcsolatban én magam is megváltozom, ha befolyást fejtettem ki környezetemre. Ezt nem vesszük úgy észre, mint azt, ha az „én” valamely emlék megszerzéseivel változik meg. Azért nem, mert az emlék már keletkezése pillanatában egybeolvad lelkünk életével, amelyet mindenkor magunkénak érzünk, a tett külső hatása azonban lelki életünktől elszakadt következménysort alkot s benne mássá válik, mint a tett emléke. Pedig el kellene ismernünk, hogy valamely véghez vitt tett után van valami a világban, ami jellegét az „éntől” kapja. Ha átgondoljuk, amiről itt valójában szó van, a következő kérdés merül fel:

„Vajjon nem lehetséges-e, hogy a véghez vitt tettek azok a következményei, amelyeknek jellegét az „én” adta meg, az „énhez” visszavezető irányzat sodrába kerülnek, mintahogyan bizonyos külső indító okokra, az emlékezetünkben megőrzött benyomás is újraéled, mert vár reájuk?” Hátha tetteink „én jellegű” következményei ép úgy várnak a külvilágban arra, hogy kívülről lelkünk elé kerüljenek, mint az emlékezet, amely adott alkalomkor bensőnk-ből tör lelkünk felszínére?

Ezt a kérdést előbb utóbb minden gondolkodó ember felteszi. De másképp nem tud reá válaszolni, csak úgy, ha figyelni az életet. Minél inkább figyelni, felfedezi, hogy csakugyan „várnak reánk” talán régen elfelejtett tettek következményei s amikor legkevésbé számítunk reájuk, ú. n. „sorsfordulatok” alakjában fellépnek életünkben. Jók, rosszak, kicsinyek, nagyok egyaránt. Az élet gondos megfigyelése ahhoz a megállapításhoz vezet, hogy a „véletlen”-nek nevezett események bizony nem véletlenek, hanem szoros okozati összefüggésben vannak saját énünkkel és énünk tetteivel. Számtalan esetben igen nehéz átlátni azt az ok- és okozati összefüggést, amely életünk egy-egy eseménye és lényünk benseje között van, — de mindazok, akik az élet hűségese megfigyelésében gyakorlatra és bölcsességre tettek szert, bizonyítják, hogy ha már megtaláltuk egyetlenegy külső esemény összefüggését benső lényünkkel, — kitartó további gondolkodás és megfigyelés meg fogja mutatni, hogy életünk valamennyi külső eseménye saját énünk tetteinek következménye

Ha idáig fogunk jutni a gondolkodás és megfigyelés terén, meg fogjuk érteni a régi közmondást: „kiki saját sorsának kovácsa” s nem fogjuk többé átkozni vagy áldani a „véletlen”-t, hanem elsősorban és mindenek felett *önismeretre* fogunk törekedni.

Az önismeretre, az önbírálásra nagy lelki ismeretességgel törekvő lélek biztos lehet afelől, hogy — bár a szigorú sors törvény alól nem mentesülhet soha sem és mindég minden tettjének következményével találkozni fog — egy láthatatlan *kegyelemmel* telt égi kéz vezetni fogja őt az önismeret és önbírálás útján a belső győzelem felé.

Ültessünk rózsabokrot a kertbe.

A vadrózsza ültetése, nemesítése és kezelése.

Írta: Ifj. Vancsó Vilmos
székesfővárosi kertészeti főintéző.

(Folytatás.)

Megtisztítás után következik a tényleges szemzés. A téli alvó szemzéshez a legjobban bevált, ha „T” alakú bemetszéssel a felszabadított héj alá való szemzést alkalmazzuk. Maga a szemzés úgy történjék, hogy az alany, északi oldalán, vagy közvetlenül a föld felett a kiszabadított gyökérnyakon kb. 2 cm-nyi hosszú bemetszést végzünk, majd arra keresztben fent $\frac{1}{2}$ cm-es bemetszést készítünk úgy, hogy a gyökérnyakon a bemetszések által „T” betű keletkezzen. Már most ott, ahol a bemetszés van, szemző kés hátával a héját óvatosan felemeljük és azután történik a már előké-

szített szemzöhajtásról a szemzés. A szemzöhajtásról a leveleket eltávolítjuk, hogy csak 1—2 cm-es levélnyel maradjon, a szemtől számított 5—6 mm héjjal, hogy abba a szemkörüli pajzsba fás rész alig, vagy semmire kerüljön. A kimetszett szemet azután amilyen gyorsan csak lehet, helyezzük a már előre fellazított „T” alakú bemetszésbe úgy, hogy a kis levélnyelnél fogva a szemet a „T” felső bevágásánál a felmetszett részen betoljuk, míg a pajzszem feletti része is a héj alá kerül. A szem berakása után következik a szemzés bekötözése. Előre elkészített 20—25 cm hosszúságú kisimitott hánccsal a berakott szemet szorosan az alanyhoz — a hánccs körültekerése által — hozzászorítjuk, úgyelve arra, hogy a szemet a kötözöhánccs el ne takarja.

A jó kötözés a bemetszés alján kezdődik és bemetszés felett 1—2 mm-rel végződik. A túl szoros kötözés a szem elpusztulását, a túl laza kötözés a szem kiszáradását okozhatja. Gyakorlatlan szemző, mielőtt a szénizési munkálatokat megkezdene, jó, ha az alanyok vastagságának megfelelő orgona, vagy egyéb, héját könnyen adó cserje vesszőjén gyakorolja a „T” alakú bemetszést, a szemlevágást és a kötözést. Gyakorlatlan szemzőnél a leggyakrabban előforduló hiba az szokott lenni, hogy a szem kivágásakor vagy túl sok fásrészt vág ki a szemmel együtt, vagy pedig az egész héját nem vágja ki. Mindkét esetben eredménytelen munkát végez. Ezért ajánlatos szemzésben jártas ismerőstől vagy szakembertől a szemzést magát gyakorlatilag megtanulni. Szemzésre a reggeli és késő délutáni órák a legalkalmasabbak. Borus időben egész nap, mert a nap perzselő és gyorsan szárító hatása a szemzés eredményét nem befolyásolja károsan.

Szemzésünket úgy rendezzük be, hogy azt lehetőség szerint augusztus közepétől szeptember elejéig befejezzük. Ha a szemzést befejeztük, további teendők 6—8 napi várakozás, hogy meggyőződhessünk a szemzések eredményességéről és sikeréről. Megered az a szem, amelynek otthagytott levélnyele könnyű érintésre magától lepereg és a leválás helyén a héja sima, nem ráncos és zöldszínű. Ahol a levélnyel eltávolítása csak nehezen történik, ott nem forrt össze a nemes szem az alannal és pótszemzést kell végeznünk. A pótszemzést lehetőleg ugyanabba a magasságba, valamivel odébb végezzük az alanyon. Ha a pótszemzést is elvégeztük és azt látjuk már, hogy a megeredt szemek megduzzadtak, az alanyhoz hozzáfertak, a kötözöhánccsot eltávolítjuk oly módon, hogy a szem mögötti oldalon a kötözést felvágjuk. Ezzel befejeztük a szemzés munkálatait. Amennyiben a rózsák igen hosszúra nyúltak, úgy előfordul az, hogy az alvó szemek bizonyos százaléka kihagy. Ez ne okozzon aggályokat a további fejlődés eredményére vonatkozólag, mert ha a hajtást visszacsípjuk, a hajtás tövében még mindig marad elegendő járulékos rügy, ami a tavasz folyamán kihajthat.

A szemzést a téli hidegtől, esetleges ólmos esőtől védeni kell. E célból október vége felé a szemzés sorait az ágyásokban 10—15 cm magasan

felkapáljuk. A rózsatáblákban további teendők a következő tavaszig nincsen. Kora tavasszal, az első jobb idő beálltakor a szemzéseket kitakarjuk, sőt az ágyásokat óvatosan megkapáljuk. Ahogy az idő melegszik, a rózsaszemek kihajtanak és fejlődésnek indulnak. Mikor a hajtások a 3—4 cm hosszúságot elérték, következik az alany szemzés feletti részének eltávolítása éles késsel, kertikacorról, közvetlen a kihajtott szem felett, kissé rézsutos metszéssel. Ugyenakkor a kihajtott hajtások elbokrosítása céljából a nemes hajtás végét lecsípjük, a rózságyakat újból kitakarítjuk, megkapáljuk. E munkát követően két hét múlva átvizsgáljuk a rózságyakat, ilyenkor történik a nemes rózsza első vadalása, vagyis a gyökerekből előtörő vadhajtásokat eltávolítjuk, úgyszintén a gyökérnyakon a nemes rész alól esetleg előtörő vad hajtásokat. Ilyenkor lehet másodszor visszacsípní a nemes hajtásokat, hogy azok minél jobban elágazva fejlődjenek. A fiatal nemes ágyak további kezelése talajporhanyításból, szárazság esetén hetenkénti öntözésből és az esetleg fellépő betegségek ellen való védekezésből áll. Az első éves szemzés kellő gondozás mellett őszre annyira megerősödik, hogy azt onnan már további iskolázás nélkül kiültethetjük leendő eredeti helyére ősszel, vagy a rákövetkező tavasszal. Rózsaszaporítással lehetőség szerint agyagos, kötött talajon foglalkozunk. (Vége.)

Én Istenem!

Istenem! oly fáradt lettem
Nagy a súlyom, sokat vettem;
Pedig lefelé haladtam
Határodtól elszakadtam...

Allíts Atyám! én nem tudok
Emelj Uram! mert már bukok.

Vedd le! hozzám nőtt a terhem,
Verd le! pogány lett a tervem,
Elvettem szent imádat,
Elfeledtem szent hazádat,
Nagy intésed meg nem fogott...
Atyám! ne legyen kárhozott.

Istenem! vádol a lelkem
Számára még mit sem leltem;
Mutass nekem csak egy morzsát,
Nagy kertedből adj egy torzsát;
Hogy ne legyen letört árva,
Ha elindul számadásra.

Fiad vagyok, de tékozló,
Fáj ez ma már... Légy hozzám jó.
Nálad akarok dolgozni
Szakadt élted hagyd foltozni;
Kivezeklem irgalmadat,
Én Istenem! jutalmadat. M. J.

Felelős szerkesztő és kiadó:

GÖLLNER MÁRIA.

E jótékonyági folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE,

Budapest, V., Markó-utca 27. földszint 6. szám.